

Perinnerakentaminen on viisasta

Aki Sulonen
rakennusrestaurioija
Hämeenkyrö

Suomalainen on aina osannut rakentaa. Kirvesmies-taito on ollut isiltä pojille siirtyvää perintöä. Rakennusmateriaalit on tunnettu ja niiden ehdoilla on kehitetty rakennustekniikkaa, joka soveltuu Suomen vaativiin olosuhteisiin. Työtä helpottavat työkalut muuttivat rakentamisen perinnettä vähitellen samaan aikaan kuin varsinainen kirves- ja käsityötaito alkoi menettää merkitystään. Hirsirakentaminen sai kilpailijakseen koneella sahatun puutavaran ja menetti vähitellen sijansa rakentamisessa.

Rakentaminen säilyi kuitenkin jokamiestaitona ja perinteeseen tukeutuvana osaamisena vielä pitkään sotien jälkeen. Rintamamiestalot on oivallinen esimerkki terveellisestä ja ekologisesta rakentamisesta. Rintamamiestalo oli rakenteiltaan yksinkertainen, tekniikaltaan kansantajuinen ja asukkaidensa elämän-tilanteisiin mukautuva tyypitalo. Rakennusteknisen toimivuuden takasi ennen kaikkea yksiaineisuus. Runko, ulkovuori, lämmöneristeet ja sisäpinnat olivat kaikki puumateriaalin. Rakennuksissa oli puulämmitys ja painovoimainen ilmanvaihto. Hengittävät materiaalit toimivat luonnollisella tavalla aivan kuin vaatteet ihmisen päällä.

Pian alkoi talouselämä kiinnostua rakennusteollisuudesta ja se olikin yksi nopeimmin kasvaneista aloista. Markkinoille tuli nopeaan tahtiin uusia tuotteita ja rakentaminen monimutkaistui. Tarvittiin erikoisosaamista ja pieniinkin kohteisiin koulutettu suunnittelija. Rakennusmääräykset ja -asetukset muuttuivat markkinoilla olevien tuotteiden ehdoilla. Rakennustekniikan monimutkaistumisen myötä ollaan tultu tilanteeseen, jossa terve rakennus on valitettava harvinaisuus. Monimutkainen rakenne on yhtä vahva kuin sen heikoin lenkki.

Asuntokaupan yhteydessä on järkevää suorittaa perusteellinen kuntotutkimus ammattilaisella, se on molempien kaupantekijäosapuolten etu. Kuntotutkimus ei kuitenkaan voi kattavasti ottaa kantaa muuhun kuin rakennuksen tutkimushetkellä olevaan kuntoon, ei rakenteissa piileviin aikapommeihin.

Esimerkiksi kosteuseristysmateriaaleilla ja höyrynsuluilla on tietty elinkaari. Rakennusten korjaustöitä tehdessäni olen usein purkanut pintarakenteiltaan virheettömiä seiniä. Vuotavia höyrynsulkuja ja homeista mineraalivillaa on löytynyt lähes poikkeuksetta ikään tai tekotapaan katsomatta. Huolellisesti tehty muovien teippaukset ovat auenneet teipissä olleen liiman kuivuttua ja niittaukset ovat usein pettäneet tai muovit haurastuneet. Pienetkin virheet eristystyössä ovat johtaneet kylmäsiltöjen muodostumiseen. Näitä virheitä esiintyy yleisesti niin julkisissa kuin yksityisissäkin rakennuksissa. Monet uutuusmateriaalit joutuvat todelliseen testiin vasta käytännön rakennuskohteissa. Paluu viisaaseen yksinkertaiseen rakentamiseen on kuitenkin mahdollinen: tarvitaan asiaan paneutunut suunnittelija sekä asukkaalla ymmärrystä rakennusta kohtaan.

Julkaistu aikaisemmin Ikaalisten käsi- ja taideteollisen oppilaitoksen sivuilla <http://ikata.lpkky.fi/>